

1. 2. Základní plemena koní

Dnešní plemena chovaná v jednotlivých světadílech lze zařadit do čtyř plemenných skupin.

1. Plemenná skupina koní mongolského typu (stepní)
2. Plemenná skupina koní orientálních východního typu
3. Plemenná skupina koní okcidentálních západního typu
4. Plemenná skupina koní nordických severských

Současným požadavkům vyhovuje teplokrevník svou vícestrannou užitkovostí. Český teplokrevník vyniká jak ve sportu a rekreačním ježdění, tak i v záprahovém sportu.

1. ACHALTEKINSKÝ KŮŇ

Achaltekinský kůň (Achal-Teke) je uznáván jako velmi skromné, odolné a vytrvalé plemeno, staré nejméně 3 000 let. Achal-Teke pochází z Turkménie (Asie). Je to plemeno velmi skromné, jelikož výborně snáší tvrdé pouštní podmínky, nedostatek krmiva, ale také extrémní výkyvy počasí, které jsou pro poušť typické. Jméno plemene je odvozeno od turkmenského kmene Teke, který žil nedaleko achalské oázy. V dnešní době je Achal-Teke znám jako vynikající sportovní kůň.

Achal-Teke má srst s kovově zlatým leskem se zbarvením hnědé, ryzé, plavé nebo palomino, vzácněji se vyskytuje bělouš, vraník i cremello. Jeho pohyb je vyznačován jako plynulý hladký chod a jeho cval je jedinečný mezi všemi plemeny. Je plynulý, bez různých otřesů a jiných houpání. Tento kůň je štíhlý, vysoký asi 154 cm a má velmi nápadně vysoko nasazený krk. Využití Achal-Teke je široké. Můžeme ho vidět na dostizích, vytrvalostním ježdění, ale i v parkurech. Je to kůň, který potřebuje výcvik a ošetřování od jednoho jezdce, na kterého si zvykne. Není vhodný do jízdáren, kde by se na něm a okolo něj střídalo více jezdců a ošetřovatelů. To bývá možná příčinou, že se o něm tvrdí, že je neovladatelný.

2. ANGLICKÝ PLNOKREVNÍK

Anglický plnokrevník je nejrychlejší a nejcennější plemeno. Anglický plnokrevník je velmi odolný, nesmírně odvážný, bývá často napjatý, nervózní a z tohoto důvodu bývá velice náročný na zacházení. Díky své povaze vyniká v dostihovém sportu. Hlava anglického plnokrevníka je vždy ušlechtilá. Na hla-

vě má tenkou kůži, pod kterou jdou vidět cévy, profil je rovný, uši bývají trochu delší a velmi pohyblivé. Výška v kohoutku se u tohoto plemene pohybuje okolo 162–165 cm a hmotnost bývá okolo 500 kg.

3. AMERICAN PAINT HORSE

American paint horse je barevná varianta plemene quarter horse. Vyjímečností tohoto plemene je právě jeho zbarvení. Hlava bývá krátká s výraznými žuchvami a uši má toto plemeno poněkud malé. Základním požadavkem na toto plemeno je, aby měl kůň tzv. „dobytkářský ráz“. Dále je velmi důležité, aby měl kůň dostatečně pevnou konstituci a byl velmi dobře osvalen, jelikož tito koně pracují takřka celodenně. Končetiny american paint horse jsou suché, zato velmi silné. Co se týká povahy, tak toto plemeno bývá klidné, ochotné a pracovitě.

1. 3. Reprodukce koní

Dospělost koní, říje a sexuální chování hřebců

Hřebci pohlavně dospívají ve věku 9 měsíců a klisny ve věku 12 měsíců. Chovná dospělost je u chladnokrevných koní ve věku 2,5–3 let a u teplokrevných koní ve věku 3,5–4 let. Fyzicky koně dospívají ve věku 5–6 let.

Říje

Klisny přicházejí do říje od jara do podzimu v takřka pravidelných intervalech 18–21 dnů. Klidové období bez říje nastává na podzim (říjen, listopad). Reprodukční období (období ovariální aktivity) tedy nastává na počátku jara (březen, duben).

52. WÜRTEMBERSKÝ TEPLOKREVNÍK

Württembergský teplokrevník vznikl v 17. století. Chov těchto koní má v Německu značnou tradici. Centrem chovu je a byl známý hřebčín Marbach, který proslul též chovem arabských koní. Toto plemeno vzniklo křížením původních místních teplokrevných klisen s arabskými hřebci, později s trakény, anglo-normany, frískými koňmi, berbery, shirskými koňmi i clydesdaly. Je extrémně tvrdé, dobře krmitelné, má vynikající exteriér a je ideální pro sportovní ježdění. Je středně velké, hlava je úhledná, uši ostražitě, krk svalnatý, hrudník hluboký, zád silná a ocas je dobře nasazen. Končetiny jsou velmi kvalitní, kopyta tvrdá, akce je vynikající a volná. Würtemberger má vynikající temperament, odpovídá požadavkům na typ německého jezdeckého koně. Barvy převládají hnědá, ryzá nebo černá. Výška se pohybuje kolem 165 cm.

Začátek reprodukčního období ovlivňuje délka světelného dne, teplota, výživa, ale také například začlenění nového člena do stáda nebo příjezd na svod či závody, kdy se citlivé klisny

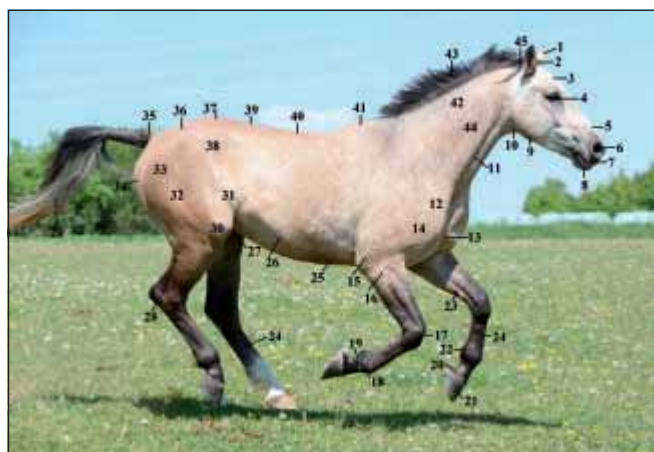

hrudník umožňuje dobrý vývoj vnitřních orgánů, například plic či srdce. Je zárukou vytrvalosti a výkonnosti. Ideální míra dostatečně hlubokého hrudníku je, pokud se shoduje výška kohoutku, hrudní kosti a její výška od země.

• **Hmotnost koně**

Hmotnost pony se pohybuje do 300 kg dle plemene poníka. Malí koně, například orientální, mají hmotnost do 400 kg. Anglický plnokrevník má hmotnost cca 500 kg. Hmotnost českého teplokrevníka se pohybuje okolo 600 kilogramů. Chladnokrevníků od cca 650 do 1 000 kg.

Popis koně

1. Ucho; 2. kštice; 3. čelo; 4. oko; 5. nos; 6. nozdry;
7. horní pysk; 8. spodní pysk; 9. žuchva; 10. hrdlo;
11. hrdelní brázda; 12. plece; 13. prsa; 14. ramenní kloub;
15. loket; 16. předloktí; 17. karpální kloub;
18. spěnkový kloub; 19. spěnka; 20. korunka; 21. kopyto;
22. rousy; 23. kaštanek; 24. přední a zadní holeň; 25. hrudí;
26. břicho; 27. šourek (u klišny vemínko); 28. hlezenní kloub;
29. ohon; 30. kolenní kloub; 31. slabina; 32. stehno;
33. hýždě; 34. sedací hrbol; 35. kořen ocasu; 36. zád;
37. kříže; 38. kyčelní hrbol; 39. bedra; 40. hřbet; 41. kohoutek;
42. hřeben krku; 43. hřiva; 44. plocha krku; 45. týl.

Základní části těla koně

Hlava koně

Hlava by měla být přiměřená velikosti těla. Hlava koně významně charakterizuje plemenný typ. Její vzhled je ovlivněn tvarem lebky a podmiňuje tak celkový výraz koně, nebo ho alespoň ovlivňuje. Ve tvaru hlavy jsou určité rozdíly mezi plemennými skupinami koní. Kone východního typu mají mozkovou část lebky vyvinutější, koně západního typu mají naopak delší hlavu a poněkud širší část obličejovou.

Tvar hlavy se mění i podle stáří koně. Hřibata mají hlavu v obličejové části krátkou, v čele klenutou a v horní části čelisti širokou. Starším koním se hlava pozvolna protahuje a propadají se postupem času spánkové jamky.

Důležitá je délka hlavy koně. Kůň s delší hlavou bývá v jezdeckví ovladatelnější a naopak kůň s kratší hlavou bývá méně ovladatelný. Hlava, která má optimální velikost, vyrovnává pohyb hlavně v obtížných terénech. Nadměrně velká, a tím

pádem těžká hlava na tenkém krku mívá nedostatečně vyvinuté svalstvo a působí obtíže při vyšší námaze a skákání. Takový kůň často hází hlavou a vyhýbá se přilnutí. Podle hmotnosti, a tím i podle ušlechtilosti se rozlišuje hlava těžká, střední a lehká.

Podle profilu se rozlišuje hlava:

Rovná – rovné hlavy se vyskytují nejčastěji u anglického plnokrevníka.

Klabonosá – celoprofilově vyklenutá (konvexní). Klabonosé hlavy mívají vyšší čelo a menší, zapadlejší oči s velkými očními oblouky a užší, menší nozdry. Jejich nejtypičtějším představitelem je kůň starokladrubský. Klabonosou (či poloklabonosou) hlavu mívá také lipicán. Někdy ovšem i jiná plemena.

Ideálně jsou tito koně hnědí s bílou skvrnitou zádí.

- **Skvrnitý bělouš**, nazývaný také jako hermelín nebo tygr, má na bílé srsti po celém těle pravidelně roztroušeny skvrny různých barev až do velikosti dlaně.

Plavák

Plavák má barvu do žluta, černou hřívu, ocas i nohy. Typický je úhoří pruh, tj. pruh černé srsti, který vede od kohoutku po kořen ocasu. U některých plaváků najdeme v okolí karpu a hlezna proužky tmavé a světlé srsti (tzv. zebrování nohou). Plavé zbarvení je původní barvou divokých koní. Rozlišujeme

plaváky světlé (mají bílé žíně v hřívě a ocasu), plaváky s typickým zbarvením, plaváky tmavé (s nahnědlou srstí) a plaváky šedé – myšáky (žlutohnědí až šedí).

Šedý plavák – myšák

Pstružák

Pstružák má na srsti hnědé skvrnky v podobě teček na šedém podkladu.

Albín

Albín má barvu srsti úplně bílou, chybí pigment. Někdy je krémovější barvy, oči jsou často červené nebo modré (tzv. „rybí oko“), řasy jsou bílé. Albín má kůži pod srstí růžovou na rozdíl od bělouše, ten ji má černou.

krmitelné koníky a koně dušné. Kůň tuto dávku zužitkuje v maximální možné míře. Velice vhodné jako cestovní balení sena na závody apod.

4. Přírodní a vitaminové doplňky

Vitaminové doplňkové směsi

Slouží k doplnění vitaminů, minerálů, stopových prvků a makro i mikroprvků do organismu koně, ztracených vlivem látkové výměny a vylučování (pocení, moč), sportovního a pracovního využití, nedostatkem přirozených vitaminů v krmné dávce či píci, nebo ztracených vlivem ročního období, např. vysokých letních teplot atd. Na trhu je dnes dostupná velmi široká škála vitaminových doplňků pro výživu koní k doplnění důležitých výživových látek rozdělených podle typu použití k prevenci vzniku nejrůznějších zdravotních potíží (kloubní výživa, výživa svalů, doplňky pro doplnění ztráty elektrolytů a iontů, výživa kopyt, podpora léčby akutních zranění apod.), dále podle věku koní (vitaminové doplňky pro hříbata a laktující klisny, dospělé koně, staré koně) a podle využití koně (vitaminy pro skokově využívané koně, vytrvalce, dostihové koně, atd.). Zařazení vitaminových doplňků je vždy vhodné konzultovat s výživovým poradcem, který doporučí takové vitaminové doplňky, které kůň opravdu potřebuje v danou dobu doplnit a jejichž nákup nebude plýtváním finančními prostředky.

Přírodní doplňky výživy

Jsou často nedoceňovaným zdrojem přírodních složek příznivě působících na organismus koně. Jejich podávání by vždy mělo vycházet z doporučení výživového poradce, zejména z důvodu jejich vhodných kombinací ve vhodnou roční dobu. Účinky přírodních doplňků jsou při správném sestavení schématu jejich podávání velmi příznivé a nejsou tak finančně náročné jako nákupy kompletních vitaminových směsí. Přírodních doplňků stravy koní existuje celá řada s různými účinky. Velmi žádoucí je v současné době podávání mořských řas, různých druhů chaluž a sinic prospěšných pro koňský organismus, využití přírodních detoxikačních prostředků k vyčištění organismu koně od těžkých kovů (např. ostropestřec, zeolit, zelený jíl atd.), k úpravě a pozitivnímu vlivu na trávení koní (např. pivovarské kvasnice, římský kmín, psyllium nebo fenyl a další).

Mořské řasy

Sušené mořské řasy jsou 100 % přírodní produkt. Jsou vhodné pro všechny koně, zejména staré, nemocné, hříbata a březí a laktující klisny.

Účinky mořských řas:

- Podporují růst zdravé a lesklé srsti, tvorbu kvalitních kopyt, zlepšují pigmentaci.
- Zaručují velmi příznivý rozvoj všech funkcí organismu zvířete.
- Jsou cenným zdrojem minerálních látek, zejména jodu, železa a hořčíku.
- Jsou vhodné při redukčních dietách.
- Zlepšují reprodukci zvířat.
- Navazují těžké kovy a pomáhají při jejich vylučování z těla.

Pivovarské kvasnice

Vynikající surovina pro nemocné koně, stará zvířata, koně v rekonvalescenci nebo v zátěži.

Krmné kvasnice jsou velmi dobrým zdrojem bílkovin, průměrný obsah NL (dusíkaté látky) při sušiny 90 % je 42 až 48 %. Skladba bílkoviny se podobá živočišné, ale s nižším obsahem sírných aminokyselin. Kvasnice mají vysoké zastoupení vitaminů skupiny B, včetně vitamínu B12.

5. Minerální krmiva

Liz krmné soli

Slouží k doplnění zásob solí. Liz krmné soli je velice doporučován pro zdroj minerálů. Krmná sůl je nezbytným doplňkem krmné dávky. Sůl podporuje vyměšování trávicích šťáv a zabraňuje trávicím poruchám. Pro boxové koně je liz krmné soli i zdrojem zábavy, neokusují z nudy např. desky, které je dělí od druhých koní. Ve stáji liz umísťujeme většinou v blízkosti žlabu.

Krmný vápenec

Patří mezi přírodní minerální vápenatá krmiva. Vyrábí se velmi jemným rozemletím vápencových hornin s vysokým obsahem uhličitanu vápenatého CaCO_3 .

Existuje mnoho doplňkového minerálního krmiva. Vesměs obsahují vápník, který má vliv na celkový metabolismus organismu, zdravý růst a vývoj. Podávání je vhodné pro vyvážení krmné dávky. Dále je řada doplňků s vysokým obsahem fosforu a hořčíku. Na trhu najdeme celou řadu doplňkových krmiv pro koně v klidu, k rekreačnímu využití, pro koně v reprodukci, pro koně ve sportovní zátěži i doplňková minerální krmiva

a kryochirurgie je dostupná jen na specializovaných pracovištích a je finančně více nákladná.

Dále se dá použít AW4 pasta, to je směs 5-fluorouracilu, těžkých kovů a přírodního oleje. Aplikace probíhá v 1–4denních intervalech, počet aplikací závisí na velikosti, typu sarkoidu. Pasta se natírá po vystříhání srsti v okolí přímo na sarkoid. Vzhledem k toxicitě přípravku je potřeba pastu natírat jen na tkáň sarkoidu, vyvarovat se kontaktu se zdravou kůží v okolí, v takovém případě dojde k nekróze i zdravé kůže. AW4 pasta se nedá použít na sarkoidy v okolí očí, uší. U březích klisen ji lze použít jen do 100. dne gravidity. Z dalších chemických látek na sarkoidy můžeme použít kyselinu salicylovou, která se používá hlavně na okultní typ sarkoidu.

BCG-vakcína je úspěšně používána k léčbě sarkoidů v očním okolí zvl. nodulárního typu. Negativem této vakcíny je riziko alergické reakce po aplikaci. Je nutné koně premedikovat kortikosteroidy a flunixinem, a i přesto musíme být připraveni koni poskytnout první pomoc v případě anafylaktické reakce. Tato metoda má výhodu, že po vyléčení nedochází k recidivám a vzniku nových ložisek, avšak je velmi finančně náročná a vakcína se zatím u nás nevyrábí, je ale možno ji přes veterináře objednat ze zahraničí.

Radiační terapie je dosud nejúspěšnější léčebná metoda, ale dostupná jen v zahraničí a finančně velmi nákladná.

Zánět šlach nebo pouzder šlach

Šlachy připojují svaly ke kostem a přenášejí sílu kontrahujících se svalů na kosti, aby pohnuly kloubem. Tloušťka šlach a jejich tvar se různí mezi jednotlivými šlachami, ale i koňmi. Při zánětu je důležité chlazení končetiny a vodění koně. Důležité je uvědomit si, že každé poškození šlachové tkáně vede k dlouhodobému vysazení koně ze sportu, a někdy již znemožňuje návrat do stupně zátěže, ve které kůň startoval. V nejhorším případě zranění šlachy využití koně zcela vylučuje. Nejčastěji bývá postižena šlacha povrchového ohýbače prstu. Zhojení šlachy vyžaduje dostatečně dlouhou dobu. Dojde-li k poškození stavby šlachy, k její deformaci a strukturálním změnám, pokračující vzestup zátěže znamená kompletní selhání a úplnou deformaci šlachy.

Hnisavý zánět podkoží (flegmona)

Mnohdy i neviditelnými rankami v kůži proniknou do tkání hnisotvorné bakterie. Tyto rány mohou být skryty i v rousech. V podkoží a v pojivové tkáni se bakterie pomnoží, vznikne rozsáhlý zánětlivý otok a dochází k poškození tkáně. Bakterie pronikají do krve a způsobují horečku. Bez včasného léčení se na zaníceném místě mohou vytvořit abscesy, to jsou hnisem naplněné dutiny ve tkáních. Absces se provalí ven a vytvoří ránu, která se obtížně léčí. V nejhorším případě se hnis může provalit dovnitř do krevních cév nebo do kloubu. Je třeba vždy i ty nejmenší ranky dezinfikovat. Při prvním příznaku voláme veterináře, změříme koni tělesnou teplotu, kůň musí být v klidu a postiženou končetinu chladíme.

Osteochondróza

Je onemocnění především mladých koní, které se častěji objevuje na hrudních končetinách. Jedná se o poškození chrupavky s vytvořením chrupavčitého kloubního tělíska, které zkostnatí. Nejčastěji se vyskytuje na okraji kloubní chrupavky. Ne každé volné tělísko ve spánkovém kloubu musí být spojeno s kulháním, většinou kůň kulhá až po zátěži.

Artróza spánkového kloubu

Je onemocnění především starších koní. Častěji bývají postiženy hrudní končetiny. Kulhání bývá dlouhodobé a po zátěži se stav zhorší. Mírně až středně intenzivní naplnění spánkového kloubu bývá spojeno s omezením pohyblivosti.

Schvácení kopyt

Nehnisavý zánět škáry kopytní (tzv. schvácení kopyt). V akutním stadiu jsou kopyta teplá, citlivá na tlak. Podle toho, jsou-li schvácená pouze přední nebo zadní kopyta, kůň zaujímá typický postoj, kdy zatěžuje především zdravé končetiny. V chronických případech se kopyto deformuje. K nejčastějším onemocněním kopyta patří záněty kopytní škáry, které mohou být hnisavé nebo nehnisavé. Jedním z prvotních projevů je silné kulhání. V okolí se objevuje zvýšená teplota a růžové nebo červené zabarvení. Toto onemocnění se vyskytuje po nečekané námaze nebo špatné stravě. Kůň se bolestí potí, chvěje se a má zvýšenou tepovou frekvenci. Pokud možno s koněm vůbec nehýbáme, co nejvíc mu nasteleme, aby byl povrch co nejměkčí. Ihned voláme veterináře. Hmotností koně a tahem hlubokého ohýbače může dojít ke změně polohy kopytní kosti.

Hniloba kopyt

Hniloba postihuje především střelku a její střední, případně i postranní rýhy. Tyto struktury změkknou, vzniká černá, mazlavá a silně zapáchající hmota. Příčinou bývá nevhodné ustájení, nečistota stání, nedostačující péče o kopyta. Pokud nevhodné podmínky trvají dlouho, může hniloba přecházet v rakovinu kopyt. Onemocnění poznáme podle toho, že tyto struktury změkknou. Při čištění kopyta nám na kopytním háčku ulpí černá mazlavá a páchnoucí hmota. Toto onemocnění způsobují bakterie. Koně, u kterých hniloba postihla pouze povrchové, necitlivé vrstvy střelky, obvykle nekulhají. Důležité je toto onemocnění léčit, než se rozšíří do citlivých tkání střelky. Hniloba vzniká při špatné péči o kopyta. Hnilobě se můžeme vyhnout, pokud budeme kopyta koně udržovat v čistotě a v suchu. Při prvních příznacích použijeme kubitol, chinicin nebo skalici. Při častém nebo dlouhodobém používání těchto přípravků dochází k přílišnému vysoušení střelky. Pokud hniloba za několik dní neustoupí, je třeba zavolat veterináře, který zvolí jinou metodu léčby. Při hnilobě dochází k rozpadu střelky.

Rakovina kopyt

Toto onemocnění se často plete s hnilobou. Projevuje se stejně jako hniloba zápachem, ale mnohem silnějším. Při rakovině nedochází k rozpadu střelky, ale naopak k jejímu bujení. Ze střelky a z jejích rýh začne vyrůstat bělavá hmota a střelka brzy vypadá jako květák. Tato hmota je měkká a při sebemenším poranění krvácí. Střelka se stává velice citlivou a kůň silně kulhá.

Kopytní absces

Kopytní absces vzniká vniknutím bakterií do kopytní škáry, může k tomu dojít dvěma způsoby.

- Náslapem – vniknutí cizího předmětu do kopyta (hřebík, ostrý kámen).
- Průnikem infekce do kopytní škáry prasklinou nebo jinými otvory v kopytním pouzdře, špatná úprava kopyta, která vede k nerovnováze, či agresivní odstranění rohoviny během trimu.

Podkovy a podložky

- Malá podkova: vnější obvod nepřesahuje 330 mm
- Střední podkova: s obvodem 420 mm
- Velké podkovy: s obvodem větším než 420 mm

Šířka podkovy je vzdálenost mezi vnějším a vnitřním okrajem podkovy. Stejně jako u velikosti může být různá podle tvaru kopyta nebo jeho zdravotního stavu. Výšku ovlivňuje druh podkovy. Podkova musí tvarově vyhovovat nosnému okraji kopyta, proto její velikost určuje velikost kopyta, její výšku a druh pak určuje činnost, k jaké je kůň využíván. Podkova se skládá z přední části a dvou ramen. Ramena jsou tvořena postranní a patkovou částí. Na spodní ploše podkovy je rýha, ve které jsou vyraženy díry pro podkováky. Tato rýha slouží jen k lehčímu probití podkovy. Rýha se zhotovuje rýhovákem, a pokud není udělána přesně, může poškodit nejen samotnou podkovu, ale i kopyto.

Čapka zabraňuje posunutí podkovy po kopytě, na podkouvách pro přední končetinu bývá jedna, pro zadní nohu dvě. Podkovy se někdy doplňují ozuby. Jejich účelem je nadzvednout zadní část kopyta. Některé podkovy bylo nutno chránit před rychlým opotřebením, proto se podkova opatřuje ozuby, hmatci nebo plátky. Ozuby mohou být vykované nebo vyměnitelné. Vyměnitelné jsou buď šroubovací, anebo zastrkávací. Ozuby se používají hlavně u tažných koní, parkurových koní, nebo na náledí. Pro zimní období se používají ostré ozuby, pro letní pak tupé. Hmatec je vlastně hranol se dvěma hroty připevněný ke spodní straně kopyta, může být zastrkovací, šroubovací anebo připevněný pomocí závlaček či háčků.

Podkovy se dělí podle použití pro koně tažné, sportovní, dostihové, jezdecké, kočárové, dále podle ročního období na zimní a letní a podle druhu kování za studena (připravena předem) nebo za tepla (tvaruje se na místě).

Ručně vykovaná podkova

Druhy podkov

Pantoflice

Pantoflice je jednoduchá podkova. Je to základní druh podkovy, která nemá ozuby ani hmatce a plátky. Kopyto se zvedá jen o výšku podkovy. Jejím účelem je snížit riziko uklouznutí a namáhání šlach; používá se hlavně pro jezdecké a kočárové koně.

Těžká pantoflice

Těžká pantoflice se používá pro tažné koně. Na rozdíl od pantoflice má zhruba o jednu třetinu zvýšené zadní části ramen, jejichž spodní plocha má vyseknuté rýhy, které zabraňují smekání koní. Nevýhodou tohoto typu podkovy je, že poměrně značně zatěžuje nohy koně.

Pantoflice s výřezem

Používá se u dostihových koní, s malým vyhloubením vpředu (čapka).

Ozubové, šroubové

Ostřejší ozuby se používají na tvrdé půdě, tupější na měkké půdě.

Ozuby se dají našroubovat a zase odšroubovat dle potřeby.

Podkova stíhavka

Tato podkova je speciálně vytvořena, aby zabránila stíhání, používá se na zadní nohy, má dva výřezy.

Podkovka strouhavka

Podkovy strouhavky se používají u koní, kteří se strouhají.

Podkova měsíčkovitá

Je to vlastně poloviční podkova s proraženými otvory pro podkováky.

Podkova krycí

Celá plocha podkovy je plná pro ochranu chodidla a stěrlky.

Podkovy s hmatcem

Tyto podkovy se používají v těžkém tahu.

Podložky pod podkovu

Při použití podložek je podkova připevněna na podložku, aby nedocházelo k přílišnému dotažení. Podložky chrání kopyto a umožňují růst kopyta v patkách, aniž by docházelo k jejich přílišnému opotřebením. Podložky se „sítovou“ konstrukcí velmi dobře pracují s kopytem. Kvalitní materiál a zpracování zaručují dlouhou životnost a nízké opotřebením i při opakovaném použití.

Ortopedické podkovy

GLU II je nalepovací ortopedická podkova. Je určena pro velké koně k ošetření poškozených kopyt, která vykazují známky chronického zchvácení, zborcené kopytní stěny nebo

Bezpečnost při ošetřování koně, bezpečnost jezdce a základní první pomoc

1. Jaká obuv je vhodná při ošetřování koně (je vhodné mít při ošetřování koně otevřenou obuv)?

Obuv by měla být vždy uzavřená, pevná a pohodlná.

2. Proč musíme koně před vstupem do boxu oslovit?

Kvůli bezpečnosti, aby kůň věděl o naší přítomnosti.

3. Jaká má být poskytnuta pomoc jezdcovi, který se při pádu z koně uhodil do hlavy a zvrací?

Jedná se nejspíše o otřes mozku, proto hned přivoláme sanitku, nebo zajistíme odvoz do nemocnice. Sledujeme základní životní funkce, udržujeme jezdce při vědomí, nepodáváme tekutiny.

4. Jak by měl jezdec stát při čištění kopyt?

Důležité je, aby jezdec stál po celou dobu vedle koně, nebyl nijak zkroucen pod koněm a neměl pod zdvihnutou nohou koně své nohy.

5. Jaké očkování by měl mít určitě ten, kdo se pohybuje u koní?

Očkování proti tetanu.

6. Jak ošetříme drobné poranění?

Ránu vyčistíme a vydezinfikujeme.

7. Jezdec si po pádu vyrazil dech. Jak mu pomůžeme?

Postiženého posadit, lehce předklonit tak, aby se hrudní koš mohl volně pohybovat, několikrát udeřit hranou dlaně mezi lopatky, při nezlepšení stavu prudce zvednout a přivolat lékařskou pomoc.

8. Kdo může chodit do stáje?

Majitel koně nebo osoba pověřená majitelem koně. Ostatní v doprovodu pověřené dospělé osoby.

9. Jak ustrojený má být kůň, kterého potřebujeme někam převést (ze stáje do stáje)?

Na nohy dáme koni přepravní kamaše. Dle počasí můžeme dát lehkou deku. Ocas chráníme proti odření bandáží či speciálním chráničem.

10. Jak držíme vodítka při vedení koně?

Pravou rukou držíme vodítka ve vzdálenosti od ohlávky cca 10 cm, druhou rukou přidržujeme volný konec vodítka tak, aby se nám nepletl pod nohy, důležité je nikdy neomotávat konec vodítka kolem ruky.

11. Chybí otázka na stránkách ČJF

12. Z jaké strany koně jde jezdec, pokud koně vede?

Jezdec jde vždy po levé straně koně v úrovni jeho plece.

13. Jaké telefonní číslo má záchranná lékařská služba?

155

14. Proč musí být v klubovně či stáji humánní a veterinární lékárníčka?

Protože musí být vždy po ruce a k dostupnosti kohokoli pro případ, že by se něco stalo, aby mohla být, kdykoliv je to potřeba, poskytnuta rychlá první pomoc.

Základní zdravotní ošetření koně

1. Co patří k základům zdravotní péče o koně?

Mezi pravidelnou zdravotní péčí o koně patří odčervování, očkování, broušení zubů a kování. Základní zdravotní péčí o koně je i každodenní čištění a dezinfekce všeskerých ran a celková kontrola zdraví koně.

2. Co by měla obsahovat lékárníčka majitele koně?

Lékárnička by měla obsahovat teploměr, obvazy, samodržící obvazy, různé masti, např. na podlomy, na otlaky, čisté bandáže, leukoplast, dezinfekční prostředky a nůžky.

3. Jak má vypadat správně ošetřená srst koně?

Srst by měla být čistá, odstraněná od nečistot a prachu, hladká a lesklá.

4. Kde zpravidla hledáme nejdříve příčinu kulhání koně?

Nejdříve zkontrolujeme, je-li kůň čerstvě okovaný, zda není zakovaný. Příčinou může být i kamínek pod podkovou nebo ve stělce. Pokud příčinu nezjistíme a neodstraníme ji, zavoláme veterináře.

5. Jak docílíme toho, aby kůň neprochládl?

Ve stáji zajistíme, aby tam nebyl průvan. Po práci a při nepřízní počasí dekujeme.

6. Odčervujeme koně individuálně, nebo je vhodnější odčervit všechny koně ve stáji najednou?

Vhodné je odčervit všechny koně současně. Při ustájení nového koně je potřeba ho odčervit znovu.

7. Co je to výchování koní?

Čištění koní slámou. Výchování podporuje krevní oběh a napětí svalů. Nikdy ho nepoužíváme na citlivější části těla, jako jsou třísla, nebo na kostnatější části, jako jsou nohy.

8. Musí se koním pročesávat hřívá a ocasy?

Hřívá i ohon by se měly zbavit všech nečistot. Česáním se vytrhávají žíně, takže pročesávání provádíme opatrně. Ohon bychom měli čistit spíše jen rukou, zbavit ho nečistot, jako je sláma, hřívá a kštici můžeme česat i kartáčem.

9. Je správné, aby měli koně společné čištění?

Ne. Při používání stejného čištění hrozí přenos různých kožních nemocí.

10. Proč bychom měli koně na začátku i na konci výcvikové hodiny krokovat?

Krokování je důležité na uvolnění svalů, šlach a vazů koně.

11. Jaká jsou rizika, pokud jezdec po výcvikové hodině nechá v boxu koně zadýchaného a zpoceného?

Kůň by mohl prochládnout.